

Specifické poruchy učení
DYSORTOGRAFIE
DYSGRAFIE

PhDr. Jarmila BUREŠOVÁ

Specifické poruchy učení

Dysortografie - specifická vývojová **porucha správného psaní**. Projevuje se obtížemi ve správném zapsání slyšeného, vynecháváním a záměnami písmen, komolením slov, chybami v délkách samohlásek a v měkčení. Dysortografik potřebuje na psaní více času, často nestačí aplikovat naučená pravopisná pravidla.

Dysgrafie - specifická vývojová **porucha motorické složky psaní**. Dítě se obtížně učí tvary písmen, píše s úsilím, neúhledně, pomalu, nestačí aplikovat naučená pravopisná pravidla.

Dysortografie

Vázne správné zapsání slyšeného

Podkladem obtíží bývají poruchy v těchto oblastech:

Sluchová analýza a syntéza

Sluchová diferenciacce

Fonologické uvědomování

Často specifický logopedický nálezn (artikulační neobratnost,
specifické asimilace)

Dysgrafie

Vázne převod fonémů na grafémy

Podkladem obtíží bývají poruchy v těchto oblastech:

Grafomotorika

Vizuomotorická koordinace

Prostorová a pravo-levá orientace

Specifické poruchy učení

Diagnostika (psychologická a speciálně pedagogická)

- Anamnéza
- Informace od rodičů, učitelů, dítěte
- Vyšetření kognitivních schopností (úroveň, struktura)
- Specifické zkoušky - percepce, motorika, pravo-levá orientace
- Výkonové zkoušky - diktát, přepis
- Analýza výsledků činnosti (školní a domácí práce, sešity, pracovní listy)

Dysortografie

Diagnostika

Příklady metod:

Sluchová analýza a syntéza slov (Matějček; Cimlerová; dib)

Zkouška sluchové diferenciacce (Wepman-Matějček; dib)

Fonologická manipulace (Cimlerová; dib)

Dysortografie

Diagnostika

Diktát zachycující dysortografické obtíže
(návrhy in Matějček, Novák ...)

Diagnostika SPU u adolescentů a dosp. (Cimllová)

- Diktát
- Pseudoslovní diktát slov
- Pseudoslovní diktát vět

dib - diktáty pro 1. - 4.ročník ZŠ

- přepisy pro 1. - 4.ročník ZŠ

Analýza školních a domácích písemných prací

Dysgrafie

Diagnostika

Příklady metod:

Zkouška zrakové diferenciacie (Novák; dib)

Rey-Osterriethova komplexní figura (TKF)

Test obkreslování (Matějček; Cimlerová)

Prostorová orientace (dib)

Diktát, přepis

Analýza školních a domácích písemných prací

Dysortografie

Obtíže - nedostatečně rozvinutá sluchová analýza a syntéza

Důsledky pro psaní:

- Vynechávky písmen (zvl. samohlásek v otevřených slabikách, souhlásek v souhláskových skupinách)
- Inverze pořadí písmen, slabik
- Komolení slov
- Nerozlišení hranice slova (spojení předložky se slovem, spojení slov, nesprávné rozpojení slov)
- **NA PSANÍ POTŘEBUJE VÍCE ČASU**

Dysortografie

Obtíže - nedostatečně rozvinutá sluchová diferenciacce

Důsledky pro psaní

- Záměny zvukově blízkých písmen (znělé a neznělé souhlásky)
- Specifické asimilace sykavek
- Nesprávné zachycení nebo umístění délek samohlásek
- Chyby v měkčení (dy-di, ty-ti, ny-ni, e-ě)
- NA PSANÍ POTŘEBUJE VÍCE ČASU

Dysortografie

Nápravné metody vycházejí z výsledků diagnostiky

Reedukace oslabených funkcí - sluchová percepce:

- cvičení zaměřená na sluchovou analýzu a syntézu, hry s písmeny
- cvičení zaměřená na sluchovou diferenciaci (délka samohlásek, měkčení, rozlišování zvukově blízkých hlásek)

Pomůcky: rozstříhaná abeceda, bzučák, měkké a tvrdé kostky

Dysgrafie

Obtíže

- zapamatovat si tvary písmen
- správně písmena napsat

Důsledky dysgrafických obtíží

- pomalejší tempo psaní
- nepřesné tvary písmen
- neúhledné písmo
- chyby: záměny tvarově blízkých písmen, vynechávky znamének, písmen, pravopisné chyby i v naučených jevech

Dysgrafie

Nápravné metody vycházejí z výsledků diagnostiky

- rozvíjení jemné motoriky a grafomotoriky
- cvičení vizuomotorické koordinace
- nácvik psaní obtížných písmen
- cvičení v rozlišování tvarově blízkých písmen

Ve vyšších třídách

- často přechod na psaní tiskacími tvary
- nácvik psaní na klávesnici

Dysortografie

Dysgrafie

Vhodná opatření pro práci ve vyučování:

- Poskytnout na psaní více času
- Tolerantně hodnotit písmo, úpravu
- Nevyžadovat přepisování nepovedených cvičení
- Nehodnotit chyby vyplývající z poruchy
- Osvojení pravopisných pravidel ověřovat vhodným způsobem (bez časového limitu, doplňovacím cvičením, ústně ...)
- Písemné úkoly dle možností nahrazovat jiným typem procvičování
- Umožnit psaní tiskacím písmem, na počítači

Dysortografie

Dysgrafie

Vhodná opatření pro práci doma:

- Poskytnout na psaní úkolů klid a dostatek času
- Tolerantně hodnotit písmo, úpravu
- Nevyžadovat přepisování nepovedených cvičení
- Věnovat se s dítětem pravidelně nápravným cvičením
- vést dítě k předjímání chyb při psaní úkolů
- Procvičovat pravopisná pravidla ústně se zdůvodněním
- Umožnit psaní tiskacím písmem, na počítači

DĚKUJI ZA POZORNOST